

УДК 336.71

Маринчак Л.Р.,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
Клим'юк Т.Я.,
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу

СТРЕС-ТЕСТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДІАГНОСТИКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ БАНКІВ

Постановка проблеми. Кризові явища в світовій економіці протягом останніх десятиліть підкреслили актуальність підтримки стійкості банківського сектору як важливої складової фінансової системи будь-якої країни. Значна увага при цьому відводиться системі стрес-тестування як інструментові ризик-менеджменту, що дозволяє оцінити очікувані втрати як окремих банків, так і банківської системи в цілому від впливу ймовірних несприятливих змін та шоків, викликаних кризовими явищами.

Події, що відбуваються в Україні починаючи з кінця 2013 року, і тривають дотепер, негативно відобразилися на банківському секторі. Зокрема, високі темпи інфляції, девальвація національної валюти, численні банкрутства банків призвели до зростання недовіри до банківської системи, що потребує негайного вирішення. Донедавна НБУ використовував стрес-тестування у своїй практиці нерегулярно, і отримані результати не оприлюднювалися, що не дає можливості банкам враховувати вплив тих чи інших факторів на свою діяльність та застосовувати відповідні антикризові заходи. Тому аналіз практичного досвіду застосування стрес-тестів іноземними банками з точки зору подолання кредитного та інших видів ризику, та можливість їх імплементації в Україні із врахуванням сучасних проблем вважаємо актуальним і вкрай важливим завданням дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти проведення стрес-тестування досліджувалися в наукових працях зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких Ф. Банн, Н.Фотіаді, І.Андрієвська [1, с. 88–96], І.Гаврилін, П.Ковальов, І.Пашковська, Є.Самолов, Г.Біленька [2, с.187–193], Н.Верхуша, К.Д'яконов, І.Івасів [3, с. 75–85], С.Кузін, А.Максимова [3, с. 75–85], Л.Прийдун [4, с. 67–74] та інші. Значну увагу даному питанню приділяють також практики, а саме провідні фахівці Центральних банків різних країн та самі фінансово-кредитні установи, які зацікавлені у максимально позитивному результаті від проведення стрес-тестів та збереженні фінансової стійкості як самих банків, так і банківської системи загалом. Проте ця надзвичайно важлива науково-практична проблема залишає багато дискусійних моментів, котрі потребують подальшого дослідження і вирішення, зокрема: яка з існуючих моделей є найбільш прийнятною для застосування в Україні, які проблеми виникли в процесі стрес-тестування вітчизняних банків та які можливі шляхи їх подолання.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є оцінка вибору підходів до стрес-тестування на основі порівняння зарубіжного досвіду різних країн та аналіз результатів проведених стрес-тестів вітчизняних банків в контексті зниження їх кредитного ризику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою стрес-тестування є оцінка конкретного банку або банківської системи в цілому щодо їхньої стійкості до виняткових, але ймовірних шоків. Стрес-тести мають прогнозний характер та визначають чутливість кредитного портфеля, банківської установи або усєї системи до можливих негативних шоків. Важливим результатом проведення стрес-тестування є оцінка впливу наслідків таких шоків на фінансові показники та капітал банків, а також визначення відповідних заходів, які необхідно вжити для посилення фінансової стійкості банків та мінімізації кредитного ризику.

Федеральна Резервна Система США визначає програму стрес-тестування як інструмент кількісної оцінки прогнозного впливу стресових макроекономічних умов на капітал банківських установ. Ця програма має на меті інформування фінансових компаній та громадськості щодо потенційної зміни показників достатності капіталу фінансової установи у разі настання несприятливих економічних сценаріїв.

Національний банк України характеризує стрес-тестування (stresstesting) як метод кількісної оцінки ризику, який полягає у визначенні величини неузгодженої позиції, що наражає банк на ризик, та у визначенні шокової величини зміни зовнішнього фактора – валютного курсу, відсоткової ставки тощо. Поєднання цих величин дає уявлення про те, яку суму збитків чи доходів отримає банк, якщо події розвиватимуться за закладеними припущеннями. Стрес-тести широко використовуються для оцінки кредитного ризику, ризику ліквідності, валютного ризику, ризику зміни відсоткової ставки та вартості активів банку [5].

Оцінку підходів до стрес-тестування, що використовуються провідними зарубіжними країнами, пропонуємо здійснити за допомогою даних, наведених у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз підходів до стрес-тестування

Країна	США	ЄС	Великобританія
Період	2015	2014	2015
Програма	стрес-тести в рамках закону Додда-Френка	стрес-тести в усіх державах-членах ЄС	стрес-тестування банку Англії
Сфера застосування:			
"Знизу вгору"	не релевантно	- ЄСБН - розробка методології, - банки - тестування, - місцеві регулятори - підтримка та моніторинг	- банки - надання своїх прогнозів, - банк Англії – тестування на основі прогнозів + власні корективи
"Згори вниз"	наглядовий стрес-тест	не релевантно	збільшення ролі моделей стрес-тестів банку Англії
Критерії участі	- ХБК (холдингова компанія банку) із загальним обсягом консолідованих активів більше 50 млрд. дол. США; - небанківські фінансові компанії, призначені Наглядовим Комітетом з фінансової стабільності	вибірка банків з активами більше 50 % національного банківського сектора в кожній країні-члені ЄС	- всі банки, що регулюються Установою з пруденційного нагляду; - будівельні товариства із роздрібними депозитами більше 50 млрд. фунтів стерлінгів
Установи	31 ХБК	123 банківські групи із 22 країн	7 найбільших банків Великобританії і буді-вельних товариств
Рівень консолідації	холдингова компанія банку	банківська група	найвищий рівень кон-солідації в межах Ве-ликобританії
Джерела даних	- дані, зібрані ФРС; - галузеві дані від третіх сторін	дані, зібрані національними органами (регуляторами)	дані банків, дані банку Англії та аналітичні матеріали третіх сторін
Прогнозний період	9 кварталів (IV квартал 2014 року - IV квартал 2016 року)	3 роки (2014-2016)	5 років
Сценарії	- базовий; - несприятливий; - вкрай негативний	- базовий; - несприятливий	- базовий; - річний циклічний; - додатковий сценарій: оцінює ризики, які прямо не пов'язані з фінансовим циклом
Опис підходу до стрес-тестування	прогнозується баланс ХБК, активи, зважені на ризик, чистий прибуток і коефіцієнти достатності капіталу в умовах накладання стресових ситуацій	оцінюється вплив факторів ризику на платоспроможність банків шляхом розрахунку показників адекватності акціонерного капіталу пер-шого рівня	підхід ЄСБН (ЕВА) з певними коригуваннями: - припущення щодо статичності балансу (ЄСБН) у порівнянні з моделюванням зміни розміру та складу балансу (БА); - верхня межа доходів та нижня межа витрат (ЄСБН)у порівнянні з відсутністю таких обмежень (БА); - використання додаткових моделей і аналізу: стрес-тест БА використовує набір аналітичних інструментів на додаток до власних прогнозів банків-учасників
Оприлюднення результатів	детальне розкриття результатів по окремих банках (вимагається відповідно до закону Додда-Френка)	- розкриття агрегованих результатів на рівні країни (ЄСБН); - кожен місцевий регулятор оприлюднює результати по окремих банках	- повне розкриття агрегованих результатів (консолідованих по всьому банківському сектору); - розкриття лише показників достатності капіталу по окремих банках

Джерело: узагальнено на основі даних [6]

Отже, проаналізувавши дані, подані в таблиці 1, можна зробити висновок про те, що найбільш прийнятною для використання в Україні є Європейська модель проведення стрес-тестування, хоча є певні моменти, які визначені як неприйнятні для нашої країни. Наприклад, на відміну від ЄС, яке є інтеграційним об'єднанням держав, Україна є унітарною країною, тому на вищому рівні банківської системи у нас знаходиться НБУ (державний регулятор), який виконує ключову роль в організації та проведенні стрес-тестування. У ЄС нагляд здійснюється на двох рівнях: на рівні ЄСБН та на рівні місцевих регуляторів, у кожного з яких свої функції.

Проведення стрес-тестів та докапіталізація найбільших банків на основі їхніх результатів є однією з ключових умов співпраці України з МВФ. Метою стрес-тестування є оцінка ризиків та визначення спроможності банку протистояти потрясінням на фінансовому ринку. Найбільш поширеними об'єктами системи стрес-тестування в Україні є:

- різка зміна відсоткових ставок за внутрішніми чи зовнішніми запозиченнями, кредитами, цінними паперами тощо;

- суттєві коливання валютних курсів;

- кредитний ризик у кредитних портфелях;

- різкі зміни в обсягах і структурі капіталу фінансової установи, вартості застави при іпотеці;

- зниження ліквідності та можливість дефолту банку;

- ймовірність виникнення системного ризику на основі різкого зниження ліквідності чи втрати капіталу тощо [5].

Як базові фактори ризиків Національний банк рекомендує використовувати такі:

1) макроекономічні показники: стабільність економічної ситуації (економічний спад, радикальна зміна вектора розвитку економіки, дефолти першокласних компаній-позичальників тощо); значні коливання курсу національної валюти; відкритість і доступність міжбанківського ринку; рівень політичної та міжнародної стабільності; стійкість фінансових ринків, у т.ч. можливість протидіяти спекулятивним атакам; зміни відсоткових ставок, наприклад, LIBOR, облікової ставки тощо; можливість знецінення майна, яке надано в забезпечення за кредитними операціями банків (зокрема, через падіння цін на ринку нерухомості, кризи окремих галузей економіки тощо); волатильність цін на енергоресурси;

2) мікроекономічні показники: можливість доступу банку до зовнішніх джерел підтримання ліквідності; конкурентна позиція банку (визначена за методикою SWOT-аналізу як узагальнена оцінка).

Найчастіше для проведення стрес-тестів використовують такі методи: тести чутливості, тести сценаріїв і тести екстремальних величин.

Стрес-тестування вітчизняних банків здійснювалось у 2014 році та протягом 2015-2017 років. Якщо порівняти умови проведення, то в 2014 році дослідження проводили 9 аудиторських компаній, які оцінювали 34 банки (79 % активів банківського сектору) за базовим та песимістичним сценарієм, що на той час було продиктовано надзвичайними умовами та кризою в банківській системі України. Стрес-тестування протягом 2015-2017 років проводилось НБУ за базовим сценарієм, вибірка становила 60 банківських установ (97% активів банківського сектору), і головною відмінністю від попереднього дослідження було те, що НБУ, поряд із аналізом активів та кредитних портфелів, здійснював індивідуальне стрес-тестування великих позичальників, розмір позик яких перевищував 100 млн грн. За результатами стрес-тестів визначався прогноз капіталу для кожного банку на 3 роки та прогнозні потреби в капіталі, а кінцева мета діагностики – поступове приведення адекватності капіталу кожного банку до нормативних значень (0%-5%-7%-10%) і складання планів докапіталізації для банківських установ, котрим не вистачає капіталу. Основними моделями, що використовувались для діагностики, були: модель стрес-тестування великих позичальників банку, портфельна оцінка решти кредитів та балансова модель стрес-тесту, причому у кожній з них враховувались наступні макроекономічні показники:

- реальний та номінальний ВВП;

- рівень безробіття;

- індекс споживчих цін;

- відсоткова ставка (кредит/депозит);

- міжбанківський курс (UAH/USD);

- дефлятор ВВП.

Модель стрес-тестування вітчизняних банків можна зобразити наступним чином (рис. 1):

Щодо тестування великих позичальників на індивідуальній основі, то для кожного з них фінансові результати моделювались, базуючись на:

- даних фінансової звітності;

- базовому макроекономічному сценарію;

- даних банку, скорегованих результатами інспекції.

Згідно діючих на момент діагностики регуляцій, на ймовірність дефолту (*PD*) превалюючий вплив мала історична якість обслуговування боргу.

Кредитний ризик (*CR*) оцінювався для кожного великого позичальника індивідуально відповідно до його параметрів:

EAD_i – заборгованість під ризиком дефолту;

PD_i – оцінена ймовірність дефолту;
 LGD_i – оцінка рівня збитків після дефолту.

Рис. 1. Модель стрес-тестування вітчизняних банків

Джерело: складено автором на основі [6].

Базельська формула розрахунку кредитного ризику на рівні очікуваного збитку має наступний вигляд:

$$CRI = EAD_i \times PD_i \times LGD_i \quad (1)$$

На портфельній основі стрес-тестувались інші кредити юридичних осіб (окрім кредитів державного сектору та великих позичальників), іпотечні та інші кредити фізичних осіб. Міграції кредитів між портфелями працюючих та непрацюючих (NPL) кредитів оцінювались із використанням економетричної моделі, яка оцінює залежність якості кредитів від макроекономічних показників.

Балансова модель тестування використовувалась для оцінки потреб банку в капіталі, причому активи, зважені на ризик, коригувались на обмінний курс та прогнозу зміну кредитного ризику.

Всього в діагностиці 2015-2016 років взяло участь 60 банків, на які припадає 97% всіх активів системи (1 518 млрд. грн.). Перша десятка аналізованих банків – це 72% ринку, друга – 15%, третя – 4%, четверта – 3%, п'ята – 2% і шоста – 1% відповідно. Концентрація ринку активів станом на 1.01.2016 року становила: «ПриватБанк» – 19%, «Ощадбанк» – 13%, «Укрексімбанк» – 12%, інші банки – 56%.

Обсяг непрацюючих кредитів за результатами стрес-тестів виявився значно більшим, ніж за даними розрахунків самих банків, зокрема: по першій десятці протестованих банків він склав 55% від обсягу загальних кредитів за результатами стрес-тестування і тільки 29% - за даними розрахунків банків, по другій десятці банків – 44% і 27% відповідно, по третій – 52% і 17%. Отже, враховуючи статистику банкрутств вітчизняних банків за аналізований період через порушення нормативів фінансової стійкості, результати стрес-тестування можна вважати більш достовірними, а проведення діагностики – необхідним заходом нагляду за банківською діяльністю.

Загалом за результатами діагностики 2015-2016 років 34 банки потребували докапіталізації, 5 банків визнано неплатоспроможними, 21 банк не потребував докапіталізації. Станом на 11.04.2017 року банками внесено капіталу на суму 258 млрд грн, на 2017-2018 рр. заплановано внести ще 9 млрд грн [6].

За результатами проведеного стрес-тестування вітчизняних банків щодо кредитного ризику виявлено низку проблем, зокрема:

- висока концентрація кредитного портфеля на великих позичальниках, окремих галузях, регіонах, на кредитуванні в іноземній валюті;
- надання кредитів компаніям з незадовільним фінансовим станом;
- високий рівень концентрації на ризикових видах забезпечення (товари в обороті, майнові права);
- низька частка великих позичальників з фінансовою звітністю, підтвердженою зовнішнім аудитом;

- невикористання або обмежене використання в кредитному аналізі звіту про рух грошових коштів позичальників [7].

Крім цього, було виявлено факти подання недостовірної звітності позичальниками, здійснення високоризикових операцій із пов'язаними особами та невідповідність регуляторним вимогам.

Усі перелічені вище недоліки підвищують кредитний ризик банківської установи, тому потребують вжиття антикризових заходів для попередження та запобігання збитків від кредитної діяльності.

Також у процесі стрес-тестування було ідентифіковано «слабкі місця» банківського регулювання та удосконалення пруденційного нагляду. Для удосконалення існуючої системи НБУ розробив нове Положення про кредитні ризики (Постанова № 351 від 30.06.2016 р.), яке передбачає дотримання наступних вимог:

- 1) фокус на фінансовому стані позичальника;
- 2) виключення ризикових видів застави;
- 3) аналіз позичальників із врахуванням ризику Групи компаній, до якої він належить;
- 4) визначення непрацюючих кредитів гармонізовано із базельським поняттям NPL [8].

Таким чином, виконуючи умови нового Положення, банки зможуть значно підвищити рівень управління кредитним портфелем та знизити кредитний ризик як на рівні окремої позики, так і на портфельному рівні.

Крім цього, вважаємо за необхідне запровадження наступних заходів, які, на нашу думку, можуть вирішити проблему кредитного ризику банку:

- проведення регулярних стрес-тестів усіх банківських установ згідно розробленого графіка;
- реформування функції банківського нагляду в аспекті здійснення постійного контролю за дотримання банками усіх встановлених вимог, в тому числі щодо фінансової стійкості та ліквідності;
- проведення активної роботи із пов'язаними особами, зокрема щодо зменшення сум їхньої заборгованості;
- створення єдиного кредитного реєстру, що в свою чергу потребує відповідних змін у законодавстві в частині дозволу на оприлюднення інформації про позичальників.

Висновки з проведеного дослідження. Впровадження системи стрес-тестування є важливим інструментом діагностики банків, що дозволяє визначити кредитний ризик та ризик дефолту і вжити відповідних заходів щодо попередження впливу кризових ситуацій та подолання їх наслідків. Результати проведення стрес-тестів вітчизняних банків дали позитивний результат, зокрема суттєву докапіталізацію банків, що підвищує фінансову стійкість як окремих банків, так і банківської системи загалом. Однак існуюча система діагностики не є досконалою, тому потребує внесення коректив, що відповідають сучасним реаліям, зокрема в частині законодавчої підтримки окремих питань.

Бібліографічний список

1. Андриевская И. Стресс-тестирование: обзор методологий / И. Андриевская // Управление в кредитной организации. – 2007. – № 5. – С. 88–96.
2. Беленька Г. Стрес-тестування як метод оцінки стабільності банківської системи: етапи, методологія та світовий досвід / Г. Беленька // Вісник СНАУ. – 2008. – № 2. – С. 187–193.
3. Івасів І. Макроекономічне стрес-тестування банків: сутність, підходи та основні етапи / І. Івасів, А. Максимова // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – № 18. – С. 75–85.
4. Прийдун Л. Стрес-тестування кредитного ризику банку: загальна характеристика та особливості практичного застосування / Л. Прийдун // Вісник ТНЕУ. – 2011. – № 2. – С. 67–74.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
6. «Реформи у надгляді та запровадження макропруденційного регулювання в банківському секторі України» Матеріали навчального семінару НБУ, 19-20.04.2017 р. – Навчальний центр НБУ, м. Київ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=48044116.
7. Житний П. Є. Світова практика стрес-тестування у банках України / П. Є. Житний, С.М. Шаповалова, Г. М. Карамішева // Вісник Української академії банківської справи. – 2011. – №1(30). – С. 67–72.
8. Постанова НБУ №351 від 30.06.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.

References

1. Andriyevskaya, I. (2007), "Stress testing: a review of methodologies", *Upravleniye v kreditnoy organizatsii*, no. 5, pp. 88–96.
2. Bielenka, H. (2008), "Stress-testing as a method for assessing the stability of the banking system: stages, methodology and world experience", *Visnyk SNAU*, no. 2, pp. 187–193.

3. Ivasiv, I. (2011), "Macroeconomic stress testing of banks: essence, approaches and main stages", *Finansy, oblik i audyt*, no. 18, pp. 75–85.
4. Pryidun, L. (2011), "Stress testing of bank credit risk: general characteristics and peculiarities of practical application", *Visnyk TNEU*, no. 2, pp. 67–74.
5. Official website National bank of Ukraine, available at: <http://www.bank.gov.ua>. (access date May 12, 2017).
6. Reforms to oversee and introduce macro-prudential regulation in the banking sector of Ukraine, (2017), Training Center National bank of Ukraine, available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=48044116. (access date May 12, 2017).
7. Zhytnyi, P. Ye., Shapovalova, S. M. and Karamysheva, H. M. (2011), "World practice of stress testing in banks of Ukraine", *Visnyk Ukrainської akademii bankivskoi spravy*, no. 1(30), pp. 67–72.
8. Decree National bank of Ukraine, (2016), no. 351, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>. (access date May 12, 2017).

Маринчак Л.Р., Клим'юк Т.Я. СТРЕС-ТЕСТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДІАГНОСТИКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ БАНКІВ

Мета. Оцінка вибору підходів до стрес-тестування на основі порівняння зарубіжного досвіду різних країн та аналіз результатів проведених стрес-тестів вітчизняних банків в контексті зниження їх кредитного ризику.

Методика дослідження. Теоретичною основою дослідження є критичний аналіз наукових праць вітчизняних і зарубіжних науковців та статистичних матеріалів НБУ із використанням таких методів: структурно-логічного, порівняння, класифікації, табличного і графічного представлення результатів—для виявлення важливості системи стрес-тестування при здійсненні діагностики банків; для підтвердження позитивних результатів від проведення стрес-тестів вітчизняних банків; для визначення проблем існуючої системи діагностики банків та для обґрунтування внесення окремих коректив відповідно до сучасних реалій вітчизняної банківської системи.

Результати. Доведено, що впровадження системи стрес-тестування є важливим інструментом діагностики банків, що дозволяє визначити кредитний ризик та ризик дефолту і вжити відповідних заходів щодо попередження впливу кризових ситуацій та подолання їх наслідків. Підтверджено, що результати проведення стрес-тестів вітчизняних банків дали позитивний результат, зокрема суттєву докапіталізацію банків, що підвищує фінансову стійкість як окремих банків, так і банківської системи загалом. Окреслено проблеми існуючої системи діагностики банків та запропоновано внесення окремих коректив, що відповідають сучасним реаліям вітчизняної банківської системи.

Наукова новизна. Виявлено основні недоліки сучасної системи стрес-тестування за останніми результатами проведеної діагностики вітчизняних банків та запропоновано шляхи їх удосконалення, зокрема в частині створення єдиного кредитного реєстру.

Практична значущість. Застосування системи стрес-тестування вітчизняними банками дозволить значно підвищити рівень управління кредитним портфелем та знизити кредитний ризик як на рівні окремої позики, так і на портфельному рівні.

Ключові слова: стрес-тест, кредитний ризик, портфельний аналіз, капітал.

Marynchak L.R., Klymiuk T.Ya. STRESS TESTS AS AN INSTRUMENT FOR DIAGNOSTIC OF THE BANK'S CREDIT RISK

Purpose. The purpose of this study is to assess the choice of approaches to stress testing on the basis of comparison of foreign experience of different countries and to analyze the results of stress tests conducted by domestic banks in the context of reducing their credit risk.

Research Methodology. The theoretical basis of the research is a critical analysis of scientific works of domestic and foreign scientists and statistical materials of the NBU using the following methods: structural-logical, method of comparison, classification method, tabular and graphical method – to reveal the importance of stress testing systems in diagnosing banks; for confirmation of positive results from stress tests of domestic banks; to determine the problems of the existing system of diagnostics of banks and to substantiate the introduction of individual adjustments in accordance with the current realities of the domestic banking system.

Findings. It is proved that the implementation of stress testing system is an important instrument for diagnosing banks, which allows to determine the credit risk and risk of default and take appropriate measures to prevent the impact of crisis situations and overcome their consequences. It is confirmed that the results of the stress tests of domestic banks gave a positive result, in particular, significant capital upgrading of banks, which increases the financial stability of both individual banks and the banking system as a whole. The problems of the existing system of diagnostics of banks are outlined and the introduction of separate corrections, which correspond to modern realities of the domestic banking system, is proposed.

Originality. The main disadvantages of the modern system of stress testing according to the latest results of the diagnostics of domestic banks were revealed, and ways of their improvement were suggested, in particular, in terms of creating a single credit register.

Practical value. The usage of the system of stress testing by domestic banks will significantly improve the level of credit portfolio management and reduce the credit risk at the level of an individual loan as well as the level of the loan portfolio.

Key words: stress test, credit risk, portfolio analysis, capital.

Маринчак Л.Р., Клымюк Т.Я. СТРЕСС-ТЕСТЫ КАК ИНСТРУМЕНТ ДИАГНОСТИКИ КРЕДИТНОГО РИСКА БАНКОВ

Цель. Целью исследования является оценка выбора подходов к стресс-тестированию на основе сравнения зарубежного опыта различных стран и анализ результатов проведенных стресс-тестов отечественных банков в контексте снижения их кредитного риска.

Методика исследования. Теоретической основой исследования является критический анализ научных работ отечественных и зарубежных ученых и статистических материалов НБУ с использованием следующих методов: структурно-логического, сравнения, классификации, табличного и графического представления результатов – для выявления важности системы стресс-тестирования при осуществлении диагностики банков; для подтверждения положительных результатов от проведения стресс-тестов отечественных банков; для определения проблем существующей системы диагностики банков и для обоснования внесения отдельных корректив в соответствии с современными реалиями отечественной банковской системы.

Результаты. Доказано, что внедрение системы стресс-тестирования является важным инструментом диагностики банков, позволяет определить кредитный риск и риск дефолта и принять соответствующие меры по предупреждению воздействия кризисных ситуаций и преодоления их последствий. Подтверждено, что результаты проведения стресс-тестов отечественных банков дали положительный результат, в частности существенную докапитализации банков, повышает финансовую устойчивость как отдельных банков, так и банковской системы в целом. Обозначены проблемы существующей системы диагностики банков и предложено внесение отдельных корректив, соответствующих современным реалиям отечественной банковской системы.

Научная новизна. Выявлены основные недостатки современной системы стресс-тестирования по последним результатам проведенной диагностики отечественных банков и предложены пути их усовершенствования, в частности создания единого кредитного реестра.

Практическая значимость. Применение системы стресс-тестирования отечественными банками позволит значительно повысить уровень управления кредитным портфелем и снизить кредитный риск как на уровне отдельной ссуды, так и на портфельном уровне.

Ключевые слова: стресс-тест, кредитный риск, портфельный анализ, капитал.